

податкове планування не зможе реалізувати свого призначення і буде лише інструментом мінімізації податкових платежів у короткотривалому періоді. Зважаючи на те, що податкове планування оперує спеціальними методами, які доцільно використовувати залежно від конкретних обставин та поставлених цілей, слід застосовувати їх гармонійне поєднання, що дасть змогу максимально повно використати усі законні способи оптимізації оподаткування.

Перелік посилань:

1. Жук Ю. М. Оптимізація оподаткування підприємницької діяльності. Київ : Видавництво КНЕУ, 2012. 196 с.
2. Федішин Н. І. Методи податкового планування суб'єктів господарювання. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури*. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 392–394.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Єлісеєв А. Організація податкового планування на підприємстві. *Власна справа*. 2011. С. 2.
5. Несвітайло М. А. Податкове планування та податковий потенціал як фактори впливу на розвиток підприємства. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2786/1/pdf>.

ВІТЧИЗНЯНІ І ЗАРУБІЖНІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

*Хорошилова І.О., канд. екон. наук
Озерова О.О., здобувач вищої освіти
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

До основних цілей розвитку України належать створення нових робочих місць, уповільнення темпу міграції населення, забезпечення безпеки населення та впровадження інноваційних технологій, досягнення яких можливе за підтримки малого підприємництва за рахунок ефективних податкових інструментів. Питання спрощеної сис-

теми оподаткування є одним з важливих для суб'єктів малого підприємництва.

Система оподаткування в Україні являє собою сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджету та внесків до державних цільових фондів, що справляються у визначеному порядку. На сьогодні в Україні діє спрощена система оподаткування, обліку і звітності являє собою сплату суб'єктами підприємництва – юридичними особами єдиного податку. Особливості застосування спрощеної системи оподаткування закріплено Указом Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва» [3]. Через використання в Україні спрощеного режиму оподаткування суб'єктів малого підприємництва виникла низка проблем, пов'язаних із справлянням податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб і відрахувань до державних фондів соціального страхування [1, с. 4]. Аналізуючи міжнародну практику застосування спрощених (спеціальних) режимів оподаткування малого підприємництва, зрозуміло, що система оподаткування України відрізняється від вітчизняної та потребує удосконалення.

Питанням податкового регулювання загалом та функціонування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності зокрема присвячені праці таких вітчизняних учених: З. Варналія, О. Десятнюк, О. Данілова, Ю. Іванова, О. Квасовського, А. Кізими, А. Крисоватого, Д. Се ребрянського, В. Сідляр, В. Федосова.

Оцінюючи стан розвитку малого підприємництва України у порівнянні з іншими країнами із розвинутою ринковою економікою, слід зауважити, що зі 180 країн Україна перебуває на 145 місці за умовами розвитку малого та середнього бізнесу.

На даний час податковим законодавством України визначено чотири групи платників єдиного податку. У свою чергу, для платників першої та другої груп єдиного

податку передбачені фіксовані ставки та для платників третьої групи – відсоткові ставки. Для платників єдиного податку четвертої групи об'єктом оподаткування є площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду, що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому в користування та базою оподаткування нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь із урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового року [4]. Податковим кодексом України встановлені також додаткові ставки єдиного податку [4]:

1) 15 % для платників єдиного податку першої-третьої груп (фізичні особи-підприємці):

– до суми перевищення граничного обсягу доходу, який дає право застосовувати спрощену систему оподаткування;

– до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи;

– до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий;

– до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування;

2) ставки єдиного податку для платників третьої групи (юридичні особи) встановлюються у подвійному розмірі ставок:

– до суми перевищення граничного обсягу доходу, який дає право застосовувати спрощену систему оподаткування;

– до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий;

– до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування [4].

Відповідно до податкового законодавства України з 1 липня 2015 року платники єдиного податку третьої групи зобов'язані використовувати реєстратори розрахункових операцій. Відтак, малий та середній бізнес змушений буде заплатити не менше 1,5 млрд грн. одноразово та мільйони гривень щомісяця надалі [5].

У Європейському Союзі (ЄС) відсутні аналоги вітчизняної спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. У свою чергу, аналоги вітчизняної спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності характерні для країн Співдружності Незалежних Держав (СНД) . При цьому, для порівняння, ставка корпоративного податку в Україні знаходиться практично на тому ж рівні, що і в країнах СНД, та ставка індивідуального прибуткового податку в Україні дещо вища порівняно з більшістю досліджуваних країн СНД. Розглянувши більш детально досвід Республіки Білорусь щодо функціонування альтернативних систем оподаткування, стає зрозуміло, що доцільним для застосування у вітчизняній практиці є білоруський досвід щодо диференціації ставок податку при спрощеній системі на основі врахування виду населеного пункту (міський чи сільський), застосування виключно відсоткових ставок та підвищення їхнього рівня.. Враховуючи білоруський досвід оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, для платників четвертої групи єдиного податку в Україні базою оподаткування має стати грошове вираження доходу та відповідно ставка податку має залежати від доходу як фінансового результату їхньої діяльності, а не від категорії земель, їхнього розташування та нормативної оцінки.

Таким чином, для того щоб підвищити ефективність спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності України, слід впровадити окреслені вище пропозиції щодо адаптації прогресивного зарубіжного досвіду функціонування спрощених систем оподаткування у вітчизняну практику.

Перелік посилань:

1. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 вер. 2003 р. № 1160-IV. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

2. Про державну підтримку малого підприємництва : Закон України від 19 жовт. 2000 р. № 2063-III. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва : Указ Президента України від 03 лип. 1998 р. № 727/98 (втратив чинність). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/727/98>

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/275517>

5. Продан О. Чому 1 липня 2015 року може стати чорною датою для малого бізнесу. URL: <http://forbes.ua/ua/opinions/1390331-chomu-1-lipnya-2015-roku-mozhe-stati-chornoju-datoyu-dlya-malogo-biznesu>

СИСТЕМА ОБЛІКУ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ЗА ПОВНИМИ ВИТРАТАМИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

*Яценко В.Ф., канд. екон. наук, доцент
Херсонський національний технічний університет*

Незважаючи на поважний вік традиційної системи обліку витрат і калькулювання собівартості, вона активно використовується на сучасних підприємствах, про що свідчать результати опитування серед бухгалтерів-практиків провідних американських підприємств: «Більшість респондентів (74 %) повідомили про використання традиційної системи розрахунку собівартості, 13 % – системи обліку витрат на основі видів діяльності, 4 % – системи Lean-обліку, і 9 % респондентів вказали, що використовують власну систему» [1, с.135].

У зарубіжній практиці до традиційної системи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції відносять